

Шевченко В. М.

*кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
докторант Інституту спеціальної педагогіки та психології імені Миколи
Ярмаченка НАПН України,
м. Київ, Україна*

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ЗАКЛАДАМ ОСВІТИ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Сьогодні в Україні є необхідність формування нової генерації спеціальних педагогів, здатних здійснювати специфічну професійну діяльність у нових умовах, які можуть надавати кваліфіковану допомогу дітям з особливими потребами у створенні умов для їх успішного навчання, розвитку та соціалізації, що передбачає якісну фахову педагогічну, медичну, психологічну та правову підготовку на рівні вимог вищої школи [4, с. 374].

На сучасну систему підготовки фахівців для спеціальної освіти впливають такі чинники: досягнення в галузі педагогіки, психології, технологій, медицини та стан практичної роботи у спеціальних закладах. Проте великого значення набуває зміст підготовки фахівців, а також форми і методи.

Враховуючи процеси реформування освіти, модернізації та модифікації системи корекційно-реабілітаційної допомоги дітям з особливими потребами, вищі навчальні заклади мають своєчасно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі та змінювати свою стратегію підготовки фахівців відповідно до сучасних потреб.

На сьогодні значно підвищуються вимоги до фахівців, які працюють з дітьми з особливими потребами, їхніх особистісних і професійних якостей, рівня їхньої професійної культури. Від професіоналізму педагога значною мірою залежить рівень передачі знань соціально-культурного досвіду підростаючому поколінню. Лише педагог, який є високорозвиненою, культурною особистістю, зможе виховати особистість у своїх вихованцях. Сучасним спеціальним та інклюзивним закладам потрібні фахівці, які творчо реалізують нові технології навчання, постійно домагаються високих результатів у своїй професійній діяльності та здатні до саморозвитку [1, с. 368].

З огляду на це, очевидною є потреба доопрацювання існуючих парадигм професійної підготовки фахівців у галузі спеціальної освіти, які б відповідали світовим стандартам надання освітніх послуг і були готовими до сучасних викликів фахового простору в глобалізованому суспільстві. Саме високий рівень кваліфікації педагогічних кадрів у галузі спеціальної та інклюзивної освіти є однією з важливих умов реалізації корекційно-виховних завдань, що стоять перед сучасною освітою для дітей з особливими потребами [5, с. 378].

Відповідно, нагальною потребою є створення науково-методичного забезпечення та моделі підготовки фахівців для спеціальної та інклюзивної освіти нової генерації за такими основними аспектами: педагогічним, психологічним, медико-біологічним та управлінським. Безперечно, від концептуальних засад, які становлять основу підготовки майбутніх фахівців,

вирішальною мірою залежить не лише її професійна ефективність, а й соціальна оцінка результативності, вірогідності виконуваних ними дій, статус цих факторів у суспільстві та підтримка їх державою [7, с. 22].

Відповідно до цього, нові виклики, які стоять сьогодні перед українською системою вищої педагогічної освіти, вимагають переосмислення попереднього досвіду підготовки фахівців і пошуку нових підходів до професійної підготовки студентів; розроблення нових освітніх стратегій; приведення змісту, форм, методів викладання у відповідність до вимог та потреб сучасності; створення ефективних умов для професійного й особистісного саморозвитку майбутнього успішного фахівця для спеціальної та інклюзивної освіти [2, с. 119-120].

Проте, реформування спеціальної освіти та впровадження інклюзивної форми навчання загострює проблему забезпечення кадрами з відповідною підготовкою. На сьогодні розширення загального корекційно-реабілітаційного простору (навчально-реабілітаційні центри, інклюзивні заклади освіти, приватні організації тощо) призвело до значного загострення цієї проблеми.

Тому стратегія вищої освіти, яка готує фахівців для роботи з дітьми з особливими потребами, має випереджати наявні потреби у них, передбачати провідні тенденції розвитку галузі. Це можна забезпечити завдяки прогностичній моделі спеціальної освіти, в основі якої буде фундаменталізація, поєднана із прикладною професійною спрямованістю [7, с. 23].

Література:

1. Колишкін О. В. Особливості формування професійної культури майбутніх фахівців в галузі спеціальної освіти. *Спеціальна освіта стан та перспективи*: Матеріали Всеукраїнської (заочної) науково-практичної конференції, 17-18 травня 2017 року. Харків, 2017. С. 368.
2. Мартинчук О. В. Компетентнісний підхід до фахової підготовки вчителів-дефектологів для забезпечення освітньої інтеграції дітей з порушеннями психофізичного розвитку. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. Київ, 2008. С. 119-120.
3. Миронова С. Концептуальні основи підготовки вчителя-дефектолога до корекційної роботи у спеціальних закладах. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. Львів, 2003. Випуск 17. С. 22-23.
4. Пахомова Н. Г. Діагностико-корекційний консалтинг в системі підготовки фахівця до роботи в умовах інклюзії. *Спеціальна освіта стан та перспективи*: Матеріали Всеукраїнської (заочної) науково-практичної конференції, 17-18 травня 2017 року. Харків, 2017. С. 374.
5. Пономарьова Г. Ф. Харківська гуманітарно-педагогічна академія як регіональний осередок підготовки фахівців у галузі спеціальної освіти. *Спеціальна освіта стан та перспективи*: Матеріали Всеукраїнської (заочної) науково-практичної конференції, 17-18 травня 2017 року. Харків, 2017. С. 378.

